

Vlaanderen
is werk

Duaal leren en levenslang leren in het hoger onderwijs: de HEAT-case

25 februari 2019

Auteurs:

Ditte Kimps

An Katrien Sodermans

Aimé Heene

Jonas Van Riel

INHOUD

Kennisagenda Departement Werk en Sociale Economie.....	3
1 Inleiding	4
2 HEAT: een innovatieve kijk op leren in het hoger onderwijs	4
3 Op naar de toekomst.....	4
4 Conclusie	5

KENNISAGENDA DEPARTEMENT WERK EN SOCIALE ECONOMIE

Om het **arbeidsmarktbeleid** beter te **onderbouwen met data en wetenschappelijke inzichten**, ontwikkelde het Departement Werk en Sociale Economie **een kennisagenda**. De kennisagenda bevat **6 thema's** waarrond het departement inzichten opbouwt op basis van bestaand en toekomstig onderzoek: welzijn en organisatie, leren, inclusieve samenleving, economie, omgeving en governance. **Dit onderzoek** kadert binnen **het kennisdomein 'leren'**.

1 INLEIDING

De opkomst van technologie en digitalisering heeft onze wereld de voorbije periode sterk veranderd, en deze veranderingen zullen zich nog verderzetten in de toekomst. De mate waarin landen in staat zullen zijn het hoofd te bieden aan deze disruptiegolf, de mondialisering en de transitie naar kenniseconomieën, zal bepaald worden door skills. Helaas bengelt Vlaanderen onderaan de statistieken wat betreft levenslang leren. Na de initiële opleiding heeft men doorgaans nog weinig zin om te leren of zich bij te scholen. Er is geen sprake van een leercultuur in Vlaanderen, noch bij burgers, noch bij bedrijven.

Eén van de oplossingen die vaak naar voor geschoven wordt is duaal leren, een vorm van leren waarbij competenties zowel op de werkvloer als op een lesplaats verworven worden. Duaal leren gaat uit van co-creatie tussen bedrijfswereld en onderwijs en is een ideale manier om levenslang leren mogelijk te maken. Tijdens de huidige legislatuur heeft de Vlaamse Regering werk gemaakt van een regelgevend kader rond duaal leren in het secundair onderwijs. Maar duaal leren zou eigenlijk mogelijk moeten zijn in alle fasen van iemands leven en in alle onderwijsvormen.

2 HEAT: EEN INNOVATIEVE KIJK OP LEREN IN HET HOGER ONDERWIJS

Het Hands-on Enterprise Architecture Training (HEAT)-programma, georganiseerd door het IC Institute (<https://www.icinstitute.be/heat>), toont aan dat duaal en levenslang leren op master-na-masterniveau kan worden gerealiseerd door co-creatie tussen het bedrijfsleven en de academische wereld. Het succes dat dit (prille) programma momenteel kent demonstreert dat het beantwoordt aan reële noden van toekomstgerichte opleidingen die dicht en direct aansluiten bij behoeften op de arbeidsmarkt.

De HEAT-case illustreert een innovatieve kijk op leren, die kan samengevat worden in zes punten:

- 1 De werkplek wordt maximaal aangewend als leerplek;
- 2 Studenten leren van elkaar tijdens doorgedreven interactie;
- 3 Er wordt gestreefd naar flexibele leeromgevingen en -activiteiten;
- 4 Studenten krijgen een leertraject op maat;
- 5 Digitalisering dient als ondersteuning bij het leren;
- 6 De nood aan een adaptief en dynamisch leersysteem wordt erkend.

3 OP NAAR DE TOEKOMST

Er zijn ook enkele beleidsaanbevelingen die uit de HEAT-case naar voor komen. Ten eerste is er nood aan een duidelijke regelgeving die drempels weghaalt en voldoende zekerheden biedt. Ten tweede moet er gezocht worden naar hoe de overheid de financiële aantrekkelijkheid van dergelijke (gespecialiseerde/niche) initiatieven kan ondersteunen. Ten slotte kan worden nagedacht over de coördinerende, vereenvoudigende en ondersteunende rol die de overheid kan spelen bij duaal en levenslang leren.

Dankzij de troeven van het HEAT-programma, en omdat het bedrijfsleven wellicht in verschillende sectoren een nood ervaart aan hoog opgeleide professionals in vakgebieden waar het onderwijsaanbod van het reguliere hoger onderwijs momenteel niet aan kan voldoen, mag worden verwacht dat gelijkaardige initiatieven in de toekomst zullen worden uitgewerkt in een veelvoud van sectoren en kennisgebieden.

4 CONCLUSIE

- HEAT laat zien dat duaal leren ook in het **hoger onderwijs** kan;
- De lerenden van HEAT zijn **werknemers** die een loon krijgen tijdens het werkpleklernen;
- De opleiding is tot stand gekomen door **co-creatie** in een ecosysteem waardoor het adaptief is en aansluiting vindt op de arbeidsmarkt;
- Door in **verschillende werkplekken** te leren en doorgedreven reflectie met peers, werken de lerenden aan **transversale vaardigheden**, en krijgen de ondernemingen een outside-in view;
- HEAT staat voor **leren op maat** en werkt actief aan **soft skills**;
- Kortom, HEAT is hét voorbeeld van hoe duaal leren een motor kan zijn voor **levenslang leren**.

Colofon

Samenstelling

Vlaamse overheid
Departement Werk en Sociale Economie
Koning Albert II-laan 35 bus 20
1030 Brussel
02 553 42 56
beleid.wse@vlaanderen.be
<https://www.vlaanderen.be/departement-wse>

Verantwoordelijke uitgever

Dirk Vanderpoorten
Secretaris-generaal

Uitgave

februari 2019

